Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1981 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 5, 1981 No. 168. VOL. LXXXVIII.

Українці взяли участь у міжнародному Конґресі Назвознавства

Анн Арбор (ОУПС-УІБ). — Тут в університеті Мичиґену відбувся в днях 23-29 серпня 1981 чотирнадцятий Міжнародний Конґрес Назвознавства, перший цього роду конґрес у Америці. Крім представників ЗСА, Канади, Великої Британії, Австралії, Німеччини, Італії, Франції та інших країн, у конґресі взяли активну участь такі українські вчені: проф. Яр. Рудницький із Монтреалю (єдиний учасник першого конґресу в Парижі в 1938 році), д-р Анна Власенко-Бойцун із Маямі й д-р Яр. Славутич із Едмонтону. З України не приїхав ніхто. Українські учасники присвятили в своїх доповідях окрему увагу насильній русифікації українських назв в СССР. Д-р Бойцун ствердила в своїй доповіді, що у Львівщині на 2,800 назв змінено 248, а подібна русифікація продовжується інтенсивно в усіх областях України".

У своїй доповіді про назву Києва проф. Рудницький ствердив, що вона має за собою 3000 років минулого, а не 1500, як тепер пропагують у СССР.

На бенкеті 28-го серпня він поділився з присутніми своїми спогадами про перший конґрес у Парижі в 1938 році, згадавши й українські установи того часу в столиці Франції.

В загальному конґрес пройшов дуже успішно й треба тільки жаліти, що більше українських учених-назвознавців із Америки не взяло в ньому участи.

Черговий конґрес відбудеться в Ляйпціґу в 1984 році.

В Канаді узгіднено ціни нафтової ропи

Оттава, Канада. — В комплексі суперечностей сучасної Канади між федеральним і провінційними урядами, велику ролю займали ціни природних ресурсів, які в одних провінціях є в обильності, а в других їх обмаль. Стосувалося це в першу чергу нафтової ропи, якої найбільше посідає провінція Алберти. Алберта аж ніяк не хотіла ділитися своїми багатствами з іншими провінціями, чого домагався федеральний уряд.

В цьому моменті, під тиском федерального уряду, ціна нафтової ропи тримається на 18,75 канадського доляра за бочку для внутрішнього ринку. Одначе, на підставі щойно заключеного договору між Оттавою і Едмонтоном, вона почне зростати ступнево, починаючи з 1-им жовтня цього року. Однак, в цьому зрості вона не буде ніколи вища для внутрішнього ринку, як 75 відсотків ціни, обов'язуючої на світових ринках. До 1-го липня 1986 року вона повинна дійти до того стану й у такому відношенні бути постійно. 1-го липня 1986 року вона повинна бути 57,75 канадських долярів. Після осягнення порозуміння з урядом Алберти, федеральний уряд почне переговори з урядом другої „нафтової" провінції, Саскачевану.

Пологода тих фінансових спорів створить значно кращу атмосферу для головної цілі федерального прем'єра П'єра Трудо, якою є впровадження нової канадської конституції, бо дотепер править у Канаді за Конституцію британський Північно-американський акт з 1867 року. Схвалення канадської конституції, або як це названо „Патріяція" конституції, викликало багато заперечень і спротиву з боку провінційних урядів і впливових господарських кіл, які хотіли назавжди затримати свої привілеї й вигідні позиції в суспільно-господарському житті. Народні маси Канади в усій своїй національно-культурній різноманітності здебільшого підтримували проекти Трудо й це ставило провінційні уряди в незручне становище. Свідомість, що конституція мусить бути ухвалена тепер, бо може взагалі статися таке, що вона ніколи прийнятою не буде, висіла Дамокловим мечем над цілістю Канади. Вміжчасі, бо зростали не лише сепаратистичні настрої у франкомовному Квебеку, але й у західніх англомовних провінціях, появлялися такі міцні протифедеральні течії, які вже незабаром могли загрозити цілости Канади, або звести її федеральну систему до чистої формальности й дати провінціям майже повні суверенні права.

ЗСА ПІДКРЕСЛЮЮТЬ СВОЮ НЕВТРАЛЬНІСТЬ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ В АФРИЦІ

Вашінгтон. — Честер Крокер, помічник державного секретаря для африканських справ заявив, що уряд ЗСА буде притримуватися невтральности в теперішньому збройному конфлікті в Анголі, але одночасно буде категорично вимагати, щоб в розгляд того конфлікту включити також справу збройних нападів партизан СВАПО на населення Намібії.

Окремий закон, ухвалений американським Конґресом під кінець попередньої фази громадянської війни в Анголі, заборонив американському урядові допомагати будь - котрій стороні у тому конфлікті. Уряд президента Реґена висловив свою прихильність Національній формації Національна унія, яку населення називає популярно УНІТА, але стримався від активної допомоги їй у збройній боротьбі, що її вона веде досьогодні. В Раді Безпеки ОН на останній надзвичайній нараді в справі збройного конфлікту між Південноафриканською республікою і Анголею американський речник зложив вето проти резолюції, яка засуджувала Південноафриканську республіку, але зовсім промовчав справу партизанських нападів СВАПО.

Уряд Анголі загрозив, що, якщо південноафриканські відділи не опустять негайно території Анголі, то він запросить Совєтський Союз прислати свою військову допомогу. Американські чинники висловили опінію, що Совєтський Союз не пришле своїх військових формацій до Анголі, хіба тільки у випадку інвазії Південної Африки на цілу територію Анголі, що зовсім неправдоподібно.

Тепер в Анголі перебуває понад тисячу совєтських військових дорадників, але немає цілих бойових формацій. Крім совєтських військовиків є там понад 400 східньонімецьких військових дорадників та експедиційний корпус у силі коло 20,000 бійців. Смерть двох совєтських підполковників, які брали участь у бою за місто Ксанґонґо та захоплення в полон совєтського підстаршини після здобуття того міста південноафриканськими відділами, виявила активну участь совєтського війська в тому громадянському конфлікті. Покищо Москва намагається пропаґандою притемнити цей факт і відвернути від нього увагу. Міжнародні засоби масової інформації повідомили, що серед убитих партизан СВАПО і анґольських вояків знайдено тіла двох вбитих у бою совєтських жінок, які виконували військову службу.

Агентство Ройтерс повідомило з офіційних анґольських джерел, що будьтоби південноафриканські відділи поширили інвазію на південносхідню провінцію Анголі Куандо-Кубанґо. Та провінція є у великій частині адміністрована формацією УНІТА,яка має свої партизанські відділи, що захищають ті терени від кубинців та урядових військ Анголі.

МАРЧЕНКО ЗНОВУ ПЕРЕД СОВЄТСЬКИМ СУДОМ

Москва.— З дисидентських кіл повідомляють, що Анатолій Марченко, довголітній політичний в'язень і автор книжки „Моє свідчення" став перед совєтським судом у злощасному Владимирі, і його очікує висока кара.

Анатолеві Марченкові совєтська прокуратура закидає „протисовєтську пропаґанду й поширення фальшивих вісток на шкоду СССР", за що він цим разом може отримати найвищий вимір кари, а саме,15 років. Головні докази проти нього—це свідчення КГБ-істів і секретних співробітників тієї установи.

Марченко вже відсидів у совєтських тюрмах та концентраційних таборах 15 років зі свого 43-річного життя. Після виходу з тюрми після першого засуду, Марченко написав книжку з тюремного життя „Моє свідчення", яка перекладена на численні мови світу.

В своїй книжці Марченко не лише представив умови перебування в совєтських тюрмах і концентраційних таборах, але також розкрив методи совєтського правосуддя та поліційних органів, Марченко подав точнішу інформацію про використовування офіційними совєтськими чинниками кримінальних елементів в тюрмах і концентраційних таборах проти політичних в'язнів. Під намовами і за вказівками совєтських тюремників, прокуратури й судових чинників кримінальні злочинці виконують різні злочини, включно з вбивствами людей, які їм невигідні, або не хотять коритися їхній волі.

Совєтське агенство ТАСС повідомило, що суд над Марченком є відкритий, а це значить на судову залю допущені члени його родини, яких перевіряє поліція та агенти КГБ.

Праця над будовою пам'ятника-парку Бабин Яр поступає вперед

Денвер,Коло.—Офіційне відкриття парку-пам'ятника, яке мало відбутися 4-го жовтня цього року, з нагоди сорокової річниці початку масових убивств у Бабиному Ярі біля Києва, перенесено на весну 1982 року, — повідомляє Комітет Бабин Яр Парк. Відкриття відбудеться, правдоподібно,у місяці квітні. Точну дату Комітет своєчасно подасть до загального відома.

Це сталося за повною згодою й договором Комітету і Жидівської Фундації та представників зорганізованої їхньої громади в Денвері. Причиною відложення вперше наміченої дати відкриття парку, є, в першу чергу технічні проблеми, зв'язані з будовою самого парку, заборгованість міста у виконанні намічених праць, а передусім брак часу на вирізьблення усталених написів на гранітних брилах.

У справі написів зайшли несподівані розходження й непорозуміння з представниками зорганізованої жидівської громади Денверу. Відбулися кількакратні довгі переговори, особисті й офіційні зустрічі, що забрали майже два місяці часу. В тому часі здержано всяку підготовчу працю,зв'язану з відкриттям парку. Вкінці на останній зустрічі, що відбулася дня 28-го липня цього року, осягнено повну згоду й корисний для українців зміст написів.

В часі дискусій й нарад виявлено й порушено багато спірних українсько-жидівських проблем у дусі абсолютної толеранції й співпраці. Вони матимуть позитивні результати в майбутньому, бо зараз Денвер являється одиноким містом у цілому світі, де дійсна співпраця обох груп дає конкретні висліди, а саме,будову спільного парку-меморіялу.

Згідно з пляном праці в самому парку є виконані містом майже на 90 відсотків. А саме: поставлені на призначених місцях ґранітні брили, засаджені сто дерев райських яблунь, поставлений символічний міст, зроблений й засіяний травою природний амфітеатр, проведені доріжки, вода й електрика. Будуються дві паркувальні площі й ще додаткові доріжки та розробляються пляни на запроектований магнітофон.

Треба підчеркнути, що згідно з пляном, Бабин Яр парк буде мати зовсім інший характер від нормальних публічних парків з квітами, травою, деревами та лавочками. Він,крім наміченого і затвердженого містом спорудження,буде мати первісний дикий характер, що нагадуватиме дійсний Бабин Яр біля Києва.

Комітет теж подає до загального відома висліди збіркової акції, висловлюючи при тому подяку усім жертводавцям, які своїми датками вможливили Комітетові завершити це небуденне діло.

Загальна сума збірки виносить 38,091.84 долярів. Ця сума складається зі слідуючих датків Америка —

(Закінчення на стор. 3)

Терористична група Бадер-Майнгоф відновила свою діяльність

Бонн, Західня Німеччина. —Виконавці замаху на американську летунську базу в Рамштайні, Західня Німеччина, вислали листа до західньонімецького пресового агенства „Дойтше Прессе—Аґентур", в якому повідомили, що вони належать до „Групи Червоної Армії", заложеної терористами Андреасом Бадером і Ульрікою Майнгоф.

Терористична група Бадер-Майнгоф відзначувалася двома прикметами: жорстокістю та прецизністю у виконуванні своїх терористичних акцій. Акції цієї групи були прецизно обдумані й приготовані до найдрібніших деталів, і ці люди, які опинилися у районі їхнього виконування були наражені на смертельну небезпеку. Терористи з тієї групи вбивали їх без розбору, а навіть без причин.

Відновлення терористичної діяльности на терені Західньої Німеччини і звернення її вістря проти американських збройних сил, які захищають Західню Німеччину, пов'язані щільно з великою пропаґандивною акцією лівого крила німецьких соціял-демократів проти присутности американських збройних сил на терені тієї країни та проти Америки й американської політики взагалі. Аґітація лівих соціял-демократів доходить до найменших закутків Західньої Німеччини й чинить там спустошення. Неінформовані люди під її впливом виступають проти політики німецького уряду, а в першу чергу, проти американців.

Публічна опінія Західньої Німеччини звернула увагу, що два дні після бомбового замаху в Рамштайні німець-

(Закінчення на стор. 4)

Нігерія обнизила ціну на свою ропу

Ляґос, Нігерія. — Нігерія належала до тих кількох країн, членів ОПЕК, які обстоювали вимогу підвишки ціни на нафтову ропу. Одначе, у зв'язку з великою доставою ропи на світових ринках і зменшеним попитом, Нігерія рішилася обнизити ціну на свою ропу на чотири доляри на барилці.

За ті чотири доляри йшла завзята боротьба на останній конференції ОПЕК у Женеві. Альжирія, Лівія, а з ними і Нігерія вимагали підвишки принаймні на чотири доляри, а Савдійська Арабія, головний продуцент і експортер нафтової ропи в світі вимагали обнижки в тій самій висоті. Венесуеля й інші країни шукали компромісового виходу, але не змогли його знайти й конференція розбилася без будь-яких рішень. За тиждень після тієї конференції Нігерія була змушена обнизити ціну, щоб втримати свою позицію на ринку. Тепер в колах нафтопродуцентів та серед оливних компаній очікують, що дві інші країни, а саме Альжирія й Лівія, обнизять свою ціну. Нігерія продаватиме тепер барилку по 36 долярів, а Савдійська Арабія продає по біля 33 доляри за барилку, залежно від роду ропи.

В Америці

ПЕРШИЙ РАЗ за цілу декаду стейтові власті відкрили відділи вищої школи в стейті Північної Каролайни — 16 всіх разом — Університет Північної Каролайни, без хвилювання, що вони тут, у стейті, практикують „подвійну систему" керування університетом і іншими стейтовими школами, одна система для білих студентів, друга — для чорних, на що досі дивився „криво" Вашінгтон. Але відколи наступила зміна Уряду з демократичного на республіканський та ще і консервативний, справа вимушеної інтеґрації вищих шкіл значно притихла. Замість того, щоб Федеральний Уряд фінансовим тиском примушував школи інтеґруватися, стейтам дано вільну руку вирішувати ці заплутані справи більше самим. Про це осягнено порозуміння з Урядом у Вашінґтоні і згаданим стейтом та п'ятьма іншими, що ними є стейти — Флорида, Вест Вірджінія, Південна Каролайна, Міссурі і Луїзіяна. В основному „модель" Північної Каролайни полягає в тому, що Уряд дозволяє цим стейтам продовжувати тримати ці інституції, однак переважно білі, інші переважно чорні, в близькій віддалі одні від одних, з майже ідентичними академічними програмами. В додатку цей плян вимагає деяких поліпшень і в будівельному відношенні і в академічному історично чорних коледжів. Вимога приймати на працю переважно чорних викладачів і чорних адміністраторів — також тепер значно злагіднена. Модель Північної Каролайни для вищих шкіл не всім подобається, спеціяльно проти нього виступає певна частина чорного населення ЗСА, але він віддзеркалює головні напрямні філософії Роналда Реґена — більше прав для стейтів.

КРЕЙҐ КРІММІНС, 22-річний вбивця скрипальки в Метрополітальній опері Ню Йорку останнього літа — Гелени Геґнес, дістав засуд у середу, 2-го вересня, на 20 років плюс, за брутальне вбивство дівчини, яке сколихнуло всією країною. Йому прислуговуватиме право амнестії аж через 20 років, коли вбивці сповниться 41 рік віку. Адвокат засудженого плянує подати апеляцію проти вироку „винний" до вищих інстанцій суду.

У світі

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР ІРАНУ подав до публічного відома склад свого кабінету міністрів. Всі нові міністри здебільшого зі старого кабінету, тому що серед ісламських ортодоксів, які тепер володіють Іраном, мало є кандидатів на такі пости, а не фанатиків ісламських лідери бояться, щоб не мати таких клопотів, як вони мали з колишнім президентом Абольгассаном Бані-Садром. Новий кабінет рішив продовжувати політику попереднього. Попередній кабінет Махоммеда Алі Раджая, який загинув в останньому великому бомбовому замаху вже як президент Ірану, за цілий час свого урядування ніякого пляну діяльности не опублікував, ані ніколи не було згадки, що кабінет має такі справи на увазі. Новий прем'єр аятолла Мохаммед Різа Маґдаві-Кані, як і інші іранські офіційні чинники, повідомили, що останній бомбовий замах був зініційований, або навіть виконаний закордонними агентами. Урядове радіо також повідомило, що два дні після бомбового замаху, в якому загинув Раджай, розстріляно 55 членів або запідозрених у членстві Муджагедін -і-Хальк.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ Дін Фішер потвердив, що 21-го серпня почалися формальні вступні розмови між представниками ЗСА і СССР у справі розброєння і контролі зброєнь. Розмови веде директор Агентства для контролі зброєнь і розброєння Юджін Ростов з американського боку, а з совєтського шарже д'афер совєтської амбасади у Вашінґтоні, який керує амбасадою в часі неприсутности амбасадора Александер Безмертник. Зате Фішер заперечив вістку, подану „Ню Йорк Таймс"-ом й іншими засобами американської масової інформації, що Ростов узалежнив закінчення договору, або взагалі успішне закінчення переговорів від запевнення, що обидві сторони погодяться на інспекцію підозрілих приміщень та теренів. До того секретар оборони Каспар Вайнберґер пояснив, що йдеться про спільні кооперативні заходи, в які не мусить бути включена інспекція місця й об'єкту.

МОДЕРНІ ЗАСОБИ контролі й обсервації не завжди допомагають у боротьбі з одним із найстарших великих злочинів, морським піратством. Не зважаючи на літаки й гелікоптери, радар, електронічні підслухи й далекозорі телескопи, пірати ще й далі оперують на різних морях. Правда, оперують вони спорадично, несподіваними нападами, після яких вони зникають на сушах. Останній такий випадок знову мав місце на морі біля філіпінських островів. 550 миль на південь від Манілі пірати несподівано заатакували моторовий корабель Нурія 767, ограбували корабель і всіх пасажирів, а опісля, щоб не мати свідків, обстріляли пасажирів на палубі корабля, куди вони зігнали всіх з кабін.

ВІДБУВСЯ ВИШКІЛ НОВАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ НА „ВОВЧІЙ ТРОПІ"

Іст Четгем, Н. Й. (Р. Юзенів). — У днях 9-22 серпня на пластовій оселі „Вовча Тропа" відбувся Вишкіл новацьких виховників під назвою „В Палаті чарівних казок".

У вишколі взяли участь 46 молодих пластунок і пластунів із 14 пластових станиць в ЗСА: Філядельфія, Чикаго, Клівленд, Баффало, Ню Йорк, Нюарк, Пассейк, Трентон, Олбані, Гартфорд, Ню Гейвен, Йонкерс, Балтимор і Вашінгтон.

Провід вишколу: ст. пл. Маруся Дармограй, комендант; пл. сен. Ярослав Пришляк, заступник коменданта; ст. пл. Роман Юзенів, бунчужний, і ст. пл. Андрій Панченко, писар. Інструкторами були старші пластуни: Марта Зєлик, Ліда Цьолко, Леся Галів, Орися Ганушевська, Марко Пілецький, Аскольд Винників і Мирон Дитюк.

Група учасників новацьких виховників з проводом вишколу.

У виховній праці з новацтвом (хлопці і дівчата, вік 6-11) ціллю виховника є через українські народні казки, майстрування, спів, лялькові театри, загадки, гри, вогники, прогулянки тощо виплекати в дітях любов до Бога і України. Добре підготованими щотижневими сходинами, вживаючи всі ці підставові елементи, пов'язані з одною вибраною темою, можна це осягнути.

Виховна праця з новацтвом стає щораз тяжчою у зв'язку зі загальним послабленням знання української мови у дітей, асиміляцією тощо. Добрий новацький виховник все таки може мати великий вплив на українську дитину і прищепити їй обов'язок пластуна — любити й служити Богові й Україні. Ціль цього вишколу — дати тим майбутнім виховникам підставові матеріяли й методи, потрібні у виховній праці з новацтвом.

Найкращий засіб виховати дітей — це через добрий приклад. Провід вишколу підкреслював потребу доброго прикладу, конечність опіки, обов'язковости і відповідальности у майбутніх виховниках.

Учасники вислухали ряд гутірок на такі теми: національне і релігійне виховання, безпека, чар новацькування, обрядовість, роля виховника, гри (психіка і теорія, як переводити тощо), розповідь, пісня, самодіяльні гри, майстрування, рисування, плянування сходин, новак у природі, література й інше.

Майбутні виховники ввійшли у казковий світ новацтва і переводили гри, розказували українські народні казки, співали пісні, влаштовували вогники й інші зайняття, щоб набратись відваги й знання, як переводити правильно ці зайняття з новацтвом.

Учасники відбули також прогулянку, змаг і збірку, присвячену козацькій добі (новаки на таборах мають зайняття поділені на три історичні доби: княжу, козацьку і повстанську), в часі якої змайстрували козацькі шапки, співали народні пісні.

(Закінчення на стор. 4)

Появилася нова збірка поезій С.Караванського

Лондон, Англія.—У Лондонському видавництві „Українська Видавнича Спілка" вийшла з друку нова збірка поезій Святослава Караванського „Моє ремесло".

Збірка має вісім тематичних розділів, які охоплюють поетичну творчість С. Караванського в ув'язненні, переклади із Шекспіра, Байрона, Шеллі, Брюсова та кілька записів фолкльору з уст учасників повстанської боротьби.

Ця друга збірка С.Караванського складається з поезій, які дісталися на Захід після його виїзду із СССР шляхами самвидаву і у попередню збірку поезій не ввійшли.

Збірку „Моє ремесло" видано у твердій оправі із сорочкою роботи графіка Ростислава Глувка, яку зображено на нашому фото. Твір митця з біографією формі розкриває головну сюжетно-тематичну лінію збірки.

Обкладинка книжки поезій С. Караванського

Шанувальники творчости С.Караванського можуть замовити цю збірку у видавництві, пишучи на адресу: Ukrainian Publishers Ltd., 200 Liverpool Road, London N1 1LF, Great Britain.

З уваги на День Праці, „Свобода" не появиться з датою вівторка, 8-го вересня ц. р. Чергове число газети буде друкуватися у вівторок з датою середи, 9-го вересня. В понеділок, 7-го вересня, усі бюра Головного Уряду УНС і видавництва „Свободи" будуть закриті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресований конверт з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

День працюючих людей

День Праці, який визначений на перший понеділок кожнорічного вересня, обов'язує у всіх стейтах Америки і не є обов'язковим святом робітників: це свято цілого світу праці, який охоплює і працедавців і професіоналістів, з яких дехто працює довше і важче, аніж фабричний робітник. Америку називають у світі популярно „країною бизнесу". Але насправді це країна важкої і загальної праці. За офіційною статистикою у травні минулого року було в ЗСА 104,512.000 працюючих мужчин і жінок — насправді було (і є) їх куди більше, статистикою не охоплених. Сам державний апарат охоплював в минулому році 2,756.478 осіб — не дивниця, що президент Роналд Реґен, стараючися зрівноважити дефіцитовий бюджет, рішив значно зредукувати цей розпучнявілий бюрократичний апарат, скерувавши людей у всі інші царини приватної заробіткової праці.

День Праці в Америці не є теж відповідником 1-ше травневого робітничого свята, що його відзначали та подекуди й тепер відзначають в Европі. Колись 1-ше Травня було дійсно святом робітника, — коли ж большевики „змонополізували" його і перетворили на офіційний показ совєтської збройної сили з центральною дефілядою у Москві на Червоній площі перед трибуною, що її заповняють кремлівські володарі, 1-ше Травня перестало бути святом вільного робітництва. Вільне робітництво існує тільки у вільних, а не комуністичних країнах — у вільних країнах з леґальними робітничими спілками. В ЗСА існує рівно 90 різних робітничих спілок, а центральна робітнича організація — Американська Федерація Праці й Конґрес Індустріяльних організацій — охоплює спілки з кругло 15 мільйонами робітників. Право основувати й леґалізувати за місцевими законами робітничі спілки, з якими працедавці підписують колективні договори праці, і право робітників боротися за покращання праці і підвищення винагороди у переговорах з працедавцями та, у випадку невдачі, проголошувати страйк — це той здобуток новітньої працюючої зорганізованої людини, якого не передбачив Маркс із своїм, сьогодні зовсім анахронічним, „Капіталом", який пророчив „неминучість" революції „експлуатованого" робітництва проти „експлуатуючої" кляси працедавців.

У всіх сучасних вільних демократичних країнах визнають право робітничих спілок переговорювати в імені своїх членів про колективні договори праці й визнають право робітників страйкувати в обороні своїх професійних інтересів. Але бувають зловживання цим правом. Ось, наприклад, теперішній страйк кругло 14.000 контролерів цивільного летунства, які мають власну робітничу спілку, — нелегальний тому, що робітники і службовці на державній службі не мають права страйкувати. Цей страйк нелегальний ще й тому, що спілка летунських контролерів проголосила страйк без повідомлення названої вгорі централі спілок та без її згоди. Президент Реґен прийняв тепер принципове становище супроти того страйку: мовляв, Уряд не може переговорювати із страйкарями, які зламали закон, бо такий страйк — це шантаж. Президент попередив усіх тих летунських контролерів, що їх звільнять з праці — що і сталося, та що „не буде амнестії" для страйкарів і що державна агенція цивільного летунського руху заступить страйкуючих контролерів екзекутивними урядовцями, які знають діло, військовими контролерами летунського руху і тими фахівцями, які не прилучаться до страйку. Десятки тисяч молодих мужчин і жінок зголосили готовість перейти вишкіл, щоб зайняти місця страйкарів.

Тому цьогорічний День Праці в Америці дещо захмарений конфліктом між Урядом і робітничою спілкою летунських контролерів. Вона задумала використати День Праці 6-го вересня ц. р. для великої маніфестації по 5-ій Евеню в Ню Йорку, але приїзд в тому самому дні до Ню Йорку президента Реґена напевне відверне увагу мешканців цієї метрополії світу від маніфестації, яка насправді була б демонстрацією проти Уряду.

Громадська думка в Америці є проти страйкарів, тим паче, що кожний із них заробляє мінімум по 32,000 долярів річно та демонстрував з піднесеними вгору п'ястуками, за зразком комуністів. А робітництво в ЗСА в своїй масі є проти комунізму.

Український народ-це народ працюючих мужчин і жінок. Український селянин працював буквально у поті свого чола і так само працювали члени молодої відродженої кляси міщанства. Українські професіоналісти важко працюють і українська людина шанує усіх тих, які працюють та ставиться до нерobів з презирством. В Америці ми пізнали і знаємо із щоденної обсервації, що тут і дуже багаті люди мають громадсько-політичні амбіції, не є ледарями та працюють. Тому шануємо День Праці, який є теж кінцем літніх вакацій і започатковує новий рік — трудів і праці.

Олександер Домбровський

ЗА РАЦІОНАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОНСЕРВАТИЗМУ

I

Живемо в особливій добі світоглядових революцій. Давні ідеї й світогляди жовкнуть як осіннє листя та падуть на шлях історичної мандрівки людства, топтані брутально розхристаними й пустоголовими представниками наступаючих поколінь. Манія обожування ультрамодерної цивілізації огортає поступово щораз то ширші кола суспільства від пересічних з'їдачів щоденного хліба до інтелектуалів включно, заставляючи модерну людину міняти радикально елементарні критерії думання й оцінки явищ, подій і фактів у житті одиниць, суспільства і цілого людства.

Наступає брутальна переоцінка дотеперішніх ідеалів та духових вартостей. Дотеперішню ґрархію і упорядкування понять і принципів у домені світогляду людини починає заступати ідеологічний хаос з нестабільними ідеями й принципами, які можуть мінятися у залежності від обставин. Принципи і тактика починають зливатися разом, творячи нерозбериху псевдосвітоглядового характеру. Людина наближається характером до зоологічного світу та починає думати й жити поняттями потреб сьогоднішнього дня, забуваючи про своє покликання Провидінням та про свою позицію у цілому контексті історичного минулого. До психологічно-світоглядових основ конфліктів між старшим і молодшим поколінням долучуються різниці в підході до понять особистої та громадської етики й моралі.

Колись висунено концепцію „економічного дарвінізму", примінюваного обильно в політичному світі. А сьогодня те поняття поширюється майже на всі ділянки людського життя, бо, по перше „homo homini lupus", а по друге — людина живе сьогоднішнім днем, махаючи рукою на минуле. Наступає підхід до історичного минулого з позицій сьогоднішнього дня — епохи гігантського розвитку технології та вправі з тим, „духового убоожества, що означає нігілістичне відношення до історії, як науки й невичерпної скарбниці історичного досвіду. Европейські суспільства, багаті своєю довговіковою історичною традицією, мають ще більше пошани до історичного минулого, але в „Новому Світі" дух традиціоналізму обмежений до мінімум. Це, мабуть, одна зі суттєвих різниць між европеїзмом і американізмом у аспекті духовости.

Українська національна спільнота, яка находиться на тій самій планеті — у вирі згаданих, нуртуючих культурно-інтелектуально-світоглядових течій і рухів, не є вільна від згаданих впливів. Зокрема наша національна спільнота на нових місцях поселення, сконцентрована в основному на північноамериканському континенті та виставлена на діяння невмолимих законів асиміляції, не може залишитися без згаданих впливів. Як не як, а постулят пов'язування української сучасности з нашим історичним давноминулим стає щораз то менше популярним. Ми здебільша нав'язуємо до доби Визвольних Змагань, часом згадуємо мазепинську добу, чи Хмельниччину й... боїмося поринати глибше в історичну бездонню віків, щоб не „втопитися".

Такі тенденції відбиваються часто й у нашій науці. В підсовєтській Україні в умовах московсько-підсовєтської дійсности історію Руси-України („Української РСР"!) починають властиво від Жовтневої революції, а на еміґрації львину частину енергії на відтинку історичних студій присвячують не раз другорядній тематиці, наприклад, вининченкознавству (така контроверсійна постать у нашій новітній історії!), яке являється маргінальною темою у контексті русько-українського історизму. Звичайно, історик повинен досліджувати все, а не лише те, що йому особисто подобається, але рівномірно в аспекті цілого контексту історичного процесу та ґрархії історичних факторів, а з тим явищ, подій й фактологічного матеріялу.

Відношення деяких наших істориків до доби Київської Руси не все йде по лінії перш за все наукового об'єктивізму, а відтак вітальних інтересів українського народу. Всвіті нашої історичної науки є рішучо за мало медієвістів. Причиною того може бути брак більшого зацікавлення нашою середньовічною добою, а крім того знання грецької (візантійські джерела), латинської й арабської мови. Козацько-гетманська доба й останні два століття мають найбільше число дослідників. Так само дуже мало є дослідників протоісторії (ранньої історії) Руси-України, коли не рахувати різних аматорів, які без належної наукової підготови й наукового досвіду „розв'язують" на скору руку нелегкі проблеми ранньоісторичної проблематики легким публіцистичним пером, стараючися вносити свої „ревеляційні" відкриття до скарбниці сучасної науки. Те саме відноситься й до археології.

Молодші історики (правда, не всі!), виховані в американських університетах, вважають останні, згадані нами дисципліни навіть упосліdженими, які находяться на грані між реальною історією й...мітологією. Для науково-дослідної праці на полі ранньої історії й праісторії треба крім основного знання клясичних мов при аналізі джерел античної історіографії також знання домінуючих дисциплін історії (палеосоціологія, палеоетнографія, палеоетнологія, антропологія й інші), а крім того докладної орієнтації у домені побуту й матеріяльної культури при клясифікації археологічних находок. Це далеко не те саме, що мати перед носом готові документи з останніх століть та писати на їхній основі історію. Реконструкція історичного процесу ранньої, чи тим більше праісторичної доби є далеко більш скомплікованим ділом і потребує відповідних знань, наукового досвіду, виостреного критичного змислу та науково-дослідної інтуїції, бо інвентар археологічних розкопок не може безпосередньо говорити, ані не служить дослідникові письменними пам'ятками з кам'яної епохи й палеометалевої доби за винятком епіграфіки з античної доби, коли людина знала вже письмо.

Історичний процес починається з моментом співпраці трьох основних факторів: часу, простору й людини, а не з часом виникнення державних організацій, як дехто думає. Історики, які недоцінюють досліди над протоісторією й праісторією, навіть не є свідомі того, як дуже вони компромітуються у світі науки. Та ж при всіх поважніших університетах і наукових центрах є заступлені згадані дисципліни.

(Продовження буде)

З НАШИХ БУДНІВ

Знайшов героя...

Три десятки років з гаком прожив чоловік на цій вільній землі і ніколи йому, себто мені, навіть через голову не промайнуло, що з мене був колись в Рідному Краю такий герой, як про це пише у філядельфійській „Америці" мій добрий приятель, Михайло Івасівка (в серії спогадів „Тривожні роки, 1938—39").

Описуючи всенародну маніфестацію на Святоюрській горі у Львові після проголошення самостійности Карпатської України, автор спогадів відмітив, що у масовому поході учасників маніфестації з катедри св. Юра під мадярський консулят... „у третій шістці йшов, наш, тоді ще молоденький гуморист, Іван Керницький-Ікер, який тоді був багато войовничіший і відважніший, ніж пізніше" (кінець цитати).

Добре сталося, що шановний автор примістив себе, розуміється на чолі походу, себто в першій шістці, і ведучи вперед народні маси, він, очевидячки, не оглядався, що робиться на задах, тим то не запримітив, коли „войовничіший гуморист" пляново „вицофався" з походу, дременувши поміж кущі й дерева Поєзуїтського городу, передбачливо уникаючи конфронтації з кінною і пішоходною поліцією, та з її неприємними в дотику палицями...

Цього, розуміється, не знав та й не мусів знати друг-командир Роман Данилюк з Головної Управи Братства колишніх Вояків Першої Української Дивізії Української Національної Армії... Запізнавшись з текстом спомина М. Івасівки, зокрема, з тим параграфом, що стосується „відваги і войовничости" внизу підписаного, переслав йому з Ню Йорку на Союзівку таку телефонограму: „Друже Івасю, за твій безприкладний подвиг на Святоюрській горі в пам'ятному місяці жовтні 1938-му році уважай себе дивізійником почесною дивізійною шапочкою, так, ніби ця шапочка вже сьогодні красувалась на твоїй закобзареній голові!"

Далі повідомив мене друг-командир, що формальну резолюцію про вшанування мене таким небувалим привілеєм внесе Нюйоркська Станиця, котру то потім резолюцію мусять ще схвалити XVII-ий Крайовий Делегатський З'їзд Братства, що відбудеться під час цьогорічного Свята Праці на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, з урочистою програмою, дивізійною забавою і з концертом кращих артистичних сил.

Сиджу' оце на клаптику України в ЗСА, в мальовничому павільйоні „Ужгород", що зався колись „Пурґатом", та й очікую півдня, що мала б мене забрати на цю дивізійну параду; та чи потраплю вирватись звідси, з полону чарів Союзівки — Господь святий знає! Словами парафразованого народного присліів'я, можна б сказати в цьому випадку: „Рада б душа до раю, але дівчата не пускають !"

Дивуєшся і в голову заходиш, звідки пан Квас набирає кожного літа, кожного сезону стільки того дівочого квіту, стільки красунь, з котрих кожна мала б право називатися міс Союзівкою Орисею Ганушевською! Відав це питання залишиться навіки тайною управителя Союзівки...

Ікер

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Репрезентаційне мистецтво української піяністки

(З нагоди появи першої платівки Лідії Артимів)

Хоч у нас небагато людей мало нагоду і приємність переживати гру нашої славної піяністки Любки Колесси, проте через значне повторювання її імени у пресі і при різних музично-мистецьких нагодах, вбилось воно таки в тямку наших культурників, і нині це загально відоме ім'я репрезентаційної української піяністки минулого. З платівок, що вона награла їх перед Другою світовою війною в Німеччині, деякі повинні б бути перевидані.

В Україні знову, під сучасну пору, маємо декілька прекрасних, навіть безконкуренційних піяністів, як Олександер Слободяник, Віктор Єресько, Марія Крушельницька (внучка Антона) і ще дехто, та ми — на жаль — крім деяких платівок, не маємо нагоди їх слухати. Ба що гірше, вони бо за чужою пресовою бреднею, найчастіше бувають представлювані, як совєтські, чи нахабніше, російські, а не українські.

Тому відрадно, що тут, в Америці появилась між нами молоденька і знаменита наступниця незабутньої Любки Колесси, в особі філядельфійської, сходячої зірки, винятково обдарованої, Лідії Артимів (замужньої Ґрейсон), яка завжди заподає свій український родовід. Не зважаючи на це, що вже писалось дещо про неї, можна сміло твердити, що її ім'я майже невідоме українському загалові. Зі стидом просто треба зазначити, що вона ще ні разу не грала в Ню Йорку для української публіки, на якійнебудь показовій оказії. Найвищий час теж, щоб подивугідна опінія, оцінка і розголос про її блискучий талант серед не-українців дійшли до ближчого відома української спільноти.

Очевидно, що коли хтось починає науку гри на фортепіяні від чотирьох років життя, в віці восьми літ концертує зі славетною Філядельфійською філармонією, має абсолютний слух, на 15-му вік кінчить

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Душник

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ЕСПАНСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Небавом розпочнеться судова розправа проти еспанських військовиків, які намагалися 23-го лютого ц. р. вчинити військовий переворот, усунути короля Хуана Карльоса та привернути військову диктатуру.

Деякі еспанські політичні кола вірять, що король мусів знати про підготову перевороту,але він приказав військовим частинам повернути до касарень, а з цим уникнути більшого кровопролиття.

Королеві також відомо, що проти нього є аристократичні кола, які тужать за диктаторським режимом генерала Франка, але це не турбує Карльоса, бож він далі втішається льояльністю еспанських збройних сил.

Ситуація в Еспанії — нестійка. Багато залежатиме від вироку на військових заговірників, яким грозить 30-літня тюрма. Для більшости населення-менша кара для заговірників означала б дальше заохочення до перевороту й знищення молодої еспанської демократії. Інші знову думають, що будь-який присуд — це пімста проти військовиків, які вважали, що роблячи військовий переворот, вони сповняють свій „патріотичний обов'язок".

Королеві Карльосові про це все добре відомо, але він і в дальшому кермується справедливою оцінкою щодо військовиків. Мабуть найбільшою несподіванкою і ударом для короля був крок генерала Армада, який був при королівському штабі понад 17 років, а який пристав до заговірників.

Виходить також, що заговір приготовлявся довгі місяці, а може й роки. Як повідомляють, король був дуже сердитий з цього приводу, що мадридський уряд не взяв серйозно до уваги перестороги американської розвідки, яка мала повідомити уряд про військовий заговір.

Тепер, хоч заговір не вдався і всі заговірники є в тюрмі, напруження в країні існує далі. Політичні прогнози вказують на це, що еспанські соціялісти можуть здобути перевагу в наступних виборах. Без сумніву, що король може опертися тільки на льояльності армії, але ця армія мусить мати нові завдання, нові горизонти. Тому, можна легко зрозуміти намагання еспанського уряду стати членом НАТО. Проти членства Еспанії в НАТО були деякі европейські країни, головно Франція. Однак Еспанія повинна бути допущена в членство НАТО, бо вона вже і так пов'язана з американськими оборонними договорами. Цим самим в інтересі Західньої Европи є мати Еспанію в НАТО і тим робом дати еспанським збройним силам нові відповідальні завдання, як також в інтересі еспанської внутрішньої політики є це, щоб Еспанія стала членом НАТО. Голова соціялістичної групи Філіппе Ґонзалес теоретично є проти членства Еспанії в НАТО, як є проти цього також еспанські комуністи, але на ділі він хотів би бачити Еспанію в НАТО перед тим, заки він стане на чолі нового еспанського уряду, на що він має поважні вигляди.

Як бачимо військові перевороти в Греції і Туреччині, не є залізною запорукою, що членство в НАТО ґарантує демократичний лад в країнах зі слабими політичними структурами. Традиції добрих відносин Америки з ген. Франком, „змілиненастановлення ЗСА до країн третього світу та вкінці американська невтронна бомба — все це доливає оливи до опозиційного вогню в Европі.

Багато залежить від політики Америки відносно Еспанії. Непродумана заява державного секретаря Гейґа, що лютневе намагання повалити еспанську демократію є „внутрішньою справою" Еспанії, створило певні сумніви серед еспанців щодо зацікавлення Америки в еспанській демократії. А саме Америка повинна за всяку ціну допомогти Еспанії стати членом НАТО. Якщо Еспанія включиться у члени важливого мілітарного союзу Заходу, то це напевно допоможе цій державі в осягненні повної внутрішньої консолідації і рівноваги після довгої ізоляції за володіння ген. Франка.

П. Т. Байбак

У СОРОКОВУ РІЧНИЦЮ ВИМАРШУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В УКРАЇНУ

У

Організована громадськість (Доленківщина)

Цей сурогат суспільної програми створив на початках німецької окупації в Харкові амбітний адвокат В. А. Доленко, вихованець передреволюційних років, колишній совєтський політв'язень. Постулятом цієї аморфної програми були: тиша, спокій, громадський порядок. Завдання приблизно такі, які мали дореволюційні земства — впорядкувати місцеві маґістратно-комунальні потреби, дбаючи за розвиток початкової освіти, кооперацію, транспорт, охорона здоров'я, постачання для населення, церкву, службу порядку. Жадної політичної платформи ця програма не мала. Своїм духово-політичним наставленням коріння її сягали ретроградно до доби февдалізму, або первісного патріярхату. Сюди належало кілька десятків дореволюційної української інтеліґенції на рівні найвищих аспірацій — Українська Церква, „Просвіта", школа і кооперація. До аспірацій і платформи ОУН ставилися з недовір'ям і застереженням. Але від цієї аморфної програми невдовзі відійшли навіть інтелігентні особи з передреволюційного виховання: адвокат П. Семененко, проф. М. Ф. Стратієнко, проф. М. О. Ветухів, письменник О. Варавва і все ґроно письменників і журналістів. Ідеалом духотворця програми — В. Доленка було — у „добі жорстокій, як вовчиця" (О. Ольжич) відновити стару „Мужичу партію".

Звитяжці ідеї та жертви Гестапо

Організація Українських Націоналістів на Центрально-Східніх Землях України, у період німецької окупації (1941-1944 рр), виконала свою історичну місію: 1) вона орала толоку духової виснажености, 2) виполювала концепції псевдоінтернаціоналізму, малоросійства чи холуйства перед окупантом (нищівне запечерення доктрини III-го Райху), 3) пропаґандивно поборювала ідеології облудних систем — комунізму та федералізму: на історичному українському материку ОУН знайшла пригожий ґрунт та чималий масив людей різних суспільних прошарків для заякорення ідей ОУН та державницької незалежности; 4) ОУН защепила в українському суспільстві постулят Самостійної, Суверенної і Соборної Української Держави, як імператив історичної боротьби Українського Народу за Свободу і Незалежність. Діяльність ОУН притягла до своєї орбіти надзвичайно цінних і обдарованих місцевих людей, які часто служили їм, як учителі та дорадники. Наприклад, місцевий учитель і кооператор зі слобідки Мерефа, Георгій Кирилович Сидоренко. У 1942 році йому було 70 років. Він походив з місцевого біднішого селянства. Ще до революції самотужки здобув екстерном два докторати. Був поліглот. Знав сім европейських мов. Був улюбленцем і батьком українського селянства на Слобожанщині: селяни його звали просто „Кирилович". Був незаперечним авторитетом у всіх ділянках агрономії і кооперації. П'ятикратно, бо з 1921 до 1941 року сидів за ґратами ЧК, ҐПУ, НКВД. Ходив і вбирався так просто, як і філософ Григорій Сковорода. Пережив на 92-ім році свого многострадального життя у Венесуелі під опікою єдиної рідної доньки Варвари у 1963 році. Я мав щастя бачити його з родиною по капітуляції Німеччини влітку 1945 року в Австрії, у таборі ДП, в Лінці над Дунаєм. Людей подібного формату була многодесяткова плеяда.

Наш провідник ОУН на Харків і область, інж. М. М. Кононенко, був прототипом духового формату О. Ольжича-Кандиби. Його розстріляло Гестапо. Подібними до нього були: письменник і поет О. П. Варавва, інж М. І. Горбань, інж. Т. Недужий, інж. В. С. Світличний. Три останні розстріляні в Гестапо. Ми не мали фізичної можливости встановити точні дані про загибель членів ОУН і українських патріотів від руки Гестапо, бо вбивства провадилися у великій таємниці. Але про деяких закатованих знаємо. Ними були: друкарка-вчителька Ірена Пізо, з міста Охтирка; Лука Христенко; К. Захаренко, колишній голова повстанського комітету на Харківщині (1919-1922 рр); П. Місевра — старшина армії УНР, вчитель П. К. Куценко, активний бандерівець Дмитро Зуб.

Бандерівець Д. Зуб, згідно зі своїм організаційним обов'язком, працював двірником та нічним сторожем у Харківській резиденції Гестапо, на вулиці Фрунзе. У тої час сидів під слідством у тюрмі Гестапо вже сім місяців інж. А. М. Стратієнко (тепер член ПУН-у) з оформленим присудом на смерть. Д. Зуб підібрав уночі ключі до шафи, вибрав звідти слідчу течку А. Стратієнка і її заховав або знищив. Перед розстрілом, цю течку — не знайдено, і А. Стратієнко в той спосіб врятувався. Але в підозрі за зникнення течки був розстріляний Д. Зуб.

Члени ОУН на український материк — і браття зі Західніх Земель, і ми, наддніпрянці — склали тяжкий кривавий іспит перед Богом, історією, перед власним сумлінням і народом на вірність священноісторичним актам 22 Січня 1918-1919 років.

Зерно, засіяне в негоду,
Кривавим маком зацвіте, —
І прийде воля для Народу,
І зійде сонце золоте.

(О. Олесь).

Сьогоднішній рух в Україні дисидентів і правозахисників є плодом мілової діяльности і кривавого жертвоприношення ОУН на всіх землях поневоленої, але нескореної України.

Звернення ЗУАДК до людей доброї волі

Складні політичні умовини, які останньо заіснували в країнах Европи, спричинили хвилю еміграційної мандрівки тамошніх людей до вільних країн, особливо до Австрії. Між ними споважне число українців, які за різних обставин опинилися у переселенчих пунктах біля Відня.

ЗУАДК одержав поіменний список (біля 40 осіб) наших молодих вихідців із Польщі у віці між 19 і 27 роками самітніх дівчат і хлопців, які, опинившись у скитальчих таборах в Австрії, бажають виїхати на сталий побут до ЗСА, Канади або Австралії. Є причини вважати цю переселенчу акцію дуже нагальною проблемою, і саме в такому дусі було зладжене наше звернення до української громади в ЗСА.

ЗУАДК має конкретні можливості переселити значну частину нових скитальців до ЗСА, але на це потрібні грошові фонди, а найважливіше — відповідне число спонзорів, які могли б заопікуватися ними у початковій фазі їхнього перебування у ЗСА. Тут треба зауважити, що ці нові емігранти не будуть великим тягарем для своїх спонзорів, бо всі вони молоді люди, які вже мають засвоєні практичні фахи (автомеханіки, електрики, медсестри, лябораторійні техніки тощо), що, напевно, уможливить їм скоро усамостійнитись, знайшовши відповідну працю.

ЗУАДК зробить усе можливе, щоб цим нашим новим емігрантам всіляко допомогти; але українська спільнота в ЗСА нестиме теж моральну відповідальність за долю цих молодих українців. Віримо, що й цим разом ми спільно виконаємо цей наш християнський і національний обов'язок.

Негайні заяви зголошених спонзорів, як теж і потрібні на цю ціль грошові фонди просимо спрямовувати на адресу ЗУАДК-у:
United Ukrainian American Relief Committee
1321 West Lindley Avenue
Philadelphia, Pa. 19141
Tel.: (215) 455-3774

За Екзекутиву і Дирекцію ЗУАДК:

Д-р Олександер Білик
голова
Микола Кавка
секретар

Тріо „Черемшина" успішно концертувало у Гантері

Гантер, Н.Й. - (І.Д.) — Д-р Ігор Соневицький зорганізував низку мистецьких вечорів влітку у гражді в Гантері. Ввечері, 22-го серпня відбувся наскрізь вдалий концерт тріо „Черемшина" СУМ-А з Ню Йорку у складі: Бриґіти Заяць (друге сопрано), Марії Кінь (перше сопрано) і Галі Благої (альт) при фортепіяновому супроводі Марти Мачай.

Д-р Ігор Соневицький відкрив вечір, представив тріо „Черемшина", що існує один рік, але вже виступало 15 разів і мало один самостійний концерт.

У програмі концерту були різноманітні пісні різних жанрів наших композиторів.

Концерт почало тріо народною піснею „Черемшина", потім „Ясени" слова й музика Кривенького; „На могилах борців" Гнатишина, „Українська баркароля" слова В.Пачовського, муз. С.Людкевича, лемківська народна пісня „Ой, чорна, я си чорна". Після перерви — „Тихо над річкою" народна пісня в опрацюванні Зої Маркович, „Контра спем сперо" слова Л.Українки на підставі народної мелодії опрацював Ященко; „Осіння пісня" слова Луцика, муз. Білаша; „Вечірня пісня" слова й музика Ященка; „Ой, не моргайте, дівчата" слова Новицького, муз. Євгена Козака. Як надлаток — народна пісня „Гандзя".

Пісні перепліталися: народні, любовні з поважними, настроєвими, давні з сучасними, і все це творило гармонійну мистецьку цілість вечора.

Добірна публіка нагороджувала довготривалими оплесками кожну пісню, домагалася надлатків. Деякі були зворушені до сліз піснею „Контра спем сперо". Три молоді співачки, обдаровані милозвучними голосами, передавали з успіхом головну тему й настрій пісні так, що цілий вечір був різноманітний, ніколи на знудив, бо пісні чергувалися, а з ними і настрої, динаміка й темпо, відповідно до кожної пісні. Знаменита піяністка Марта Мачай спричинилася багато до мистецького успіху тріо „Черемшина".

Вкінці д-р І.Макаревич подякував виконавцям за високомистецьку програму, а гостям-за численну участь. Варто, щоб „Черемшина" виступала частіше на наших імпрезах та видала свою платівку, щоб могла її почути вся наша громада.

Праця над будовою...

(Продовження зі стор. 1)

25,199.74 дол.; окремо Денвер — 11,221.10 дол.; Канада — 1,186 дол.; Европа 485 дол.

Хоч перейдено намічену первісну суму 25,000 дол., то приходиться ствердити, що вона зовсім невистачаюча з огляду на вплату до міста, кошти магнітофону, кошти, зв'язані з відкриттям парку та видання запляннованої книжки про „Бабин Яр", що до неї вже пильно Комітет збирає матеріяли й свідчення.

Збірка матеріялів ще дальше продовжується, тому Комітет просить всіх тих, що ще не мали змоги до неї включитися, виконати свій обов'язок супроти тих, що загинули з рук німецьких окупантів під час Другої світової війни.

Рівночасно Комітет просить всіх тих, що мають документації про німецькі звірства в Україні, або особисті переживання з тих часів, скомунікуватися з Юрієм Мошинським на слідуючу адресу: George Moshinsky, 2111 East Dartmouth Ave. Denver, Colo. 80210.

Грошові датки Комітет просить слати: Ukrainian Congress Committee of America Inc. Babyn Yar Fund, UCCA,Denver Branch, 2279 S. Sable Blvd., Aurora, Colo. 80013.

КОШТИ МЕДИЧНОЇ ОПІКИ зростають в Америці значно швидше навіть, ніж інфляція, досягши в останньому році 12.6 відсотка, згідно з урядовим рапортом. Вищі платні шпитальних працівників, нестача медичних сестер, зростаюча кількість старих пацієнтів, — бо люди живуть тепер довше, — і височенні кошти перерізних асекурацій додають до цього подорожіння медичного догляду хворих.

В ІНТЕРВ'Ю з колишнім підсекретарем у Державному департаменті (роки 1961-1966), а тепер старшим керівним членом Інтернаціональної банкірської фірми „Lehman Brothers Kuhn Loeb" Джорджом В. Боллом „Ю.С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з 31-го серпня подає цікаві й повчальні дані: ЗСА дає річно країні Ізраїль приблизно два більйони долярів, що становить кругло на кожну родину мешканців по 3,500 американських долярів у тій маленькій країні, але важливій з погляду на американські інтереси в тій частині світу. Всіх мешканців у Ізраїлі є три мільйони. Всіх арабів — у навколишніх країнах — понад 100 мільйонів.

ЩОБ ОЩАДИТИ на коштах за м'ясо, його варто купувати у великій кількості, а тоді самому потяти і зберігати в замороженому стані. Для успіху, проте, треба вміти це робити, а для цього „Consumer Information Center" видав безкоштовну брошурку, яку можна дістати, вислявши прохання на адресу: Consumer Information Center, Dept. 651 J, Pueblo, Colo. 81009.

Пам'яті Тараса Бульби-Боровця

Отаман Тарас Бульба-Боровець

Дня 15-го травня 1981 року в одній з нюйоркських лікарень помер основоположник Української Повстанської Армії під час Другої світової війни один із найвидатніших фахівців-стратегів партизанської війни, полум'яний і безкомпромісовий патріот України, дипломат, організатор і журналіст — Тарас Дмитрович Бульба-Боровець.

Сумна і невблаганна вістка сколихнула всю українську громаду від Ню Йорку до Каліфорнії, від Торонто до Ванкуверу, і всі українські осередки вільного світу. У вічність відійшла незвичайна постать в історії боротьби українського народу за право жити у своїй вільній і незалежній державі. Не стало людини, яка була зв'язковою ланкою у тяглості перманентної революційно-визвольної боротьби українського народу від славних національно-визвольних змагань 1917-20 років аж по наші дні. Не судилося легендарному лідерові партизанської війни дожити до сорокріччя його твору—Української Повстанської Армії, яка припадає на 22-го червня 1981 року.

В неділю 17-го травня в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, де спочивало тіло св.п. атамана, була відправлена панахида при численній участі українського громадянства. Панахиду відправили о.о. В.Базилевський та Калиновський. Хором керував проф. В.Завітневич. Прикрасою співу була наша відома співачка Анна Ширей.

Після панахиди з прощальними словами виступили С.Лантух, проф. Самійленко та В.Процик. Проф. Самійленко сказав, що ми переживаємо сумну історичну хвилину, бо постать Т. Бульби-Боровця—це частини історичного процесу постання української держави.

З щирими словами співчуття виступив Володимир Процик від Постійної Конференції Українських Політичних Організацій.

У понеділок, 18-го травня була відслужена друга панахида за спокій душі Т. Бульби-Боровця. Панахиду відправили отець протопресвітер Іван Ткачук, настоятель Катедри св. Володимира в Ню Йорку, та отець К.Калиновський, настоятель церкви Св. Тройці в Ірвінгтоні, Н.Дж. Спів збірний хор із різних православних парафій Ню Йорку та околиць під керівництвом невтомного і завжди енергійного проф. В.Завітневича.

Після панахиди промовляв о. протоієрей В. Базилевський; командир головної команди Союзу Ветеранів Української Резистанс сотник І.Поліщук; від проводу Українських Націоналістів—д-р В.Михайлів; від Організації бувших Вояків Української Армії щирі співчуття родині покійного висловив інж. М.Турецький; від Світового Об'єднання Першої Української Дивізії УНА промовляв Р.Данилюк; інж. В. Процик — від Постійної Конференції Українських Політичних Організацій; від Т-ва Прихильників Українського Державного Центру після панахиди промовив О.Романишин; інж. В.Процик—від Постійної Конференції Українських Політичних Організацій.

На закінчення усі присутні проспівали „Видиш, брате мій".

У вівторок, 19-го травня, у православній церкві св. Андрія Первозваного в Бавнд Бруку відбулися похоронні відправи при численній участі українського громадянства та колишніх побратимів по зброї. Почесну варту несли вояки Української Резистансу з Ню Йорку, Торонто та ОДВУ. У богослуженнях брали участь протоієрей Ф.Істочин, протопресвітер Ф.Шпаченко, протоієрей В.Покотило та настоятель катедри св. Володимира в Ню Йорку протоієрей В.Базилевський. На похоронних відправах був також владика Із'яслав від Білоруської Православної Церкви.

З уваги на перевтому і слабий стан здоров'я Митрополита Мстислава з його доручення отець Франк Істочин попрощав св.п. отамана та висловив співчуття членам родини покійного—племінниці Марії Лантух та її чоловікові С.Лантухові і всім побратимам по зброї та всім присутнім.

Прощальні слова на могилі покійного отамана сказала Ольга Смородська, дружина колишнього начальника Штабу „Поліської Січі" генерала Петра Смородського, що була зв'язковою штабу в „Поліській Січі". Говорив командир по хідного Буковинського Куреня сотник Петро Войновський, який прощав отамана від імени всіх військових організацій; потім промовляв побратим В.Скуйбіда, О.Калинник. Від родини покійного промовив С.Лантух.

На поминальному обіді, крім вищезгаданих отців, був присутній також Архиєпископ Білоруської Автокефальної Православної Церкви Владика Із'яслав, який склав кондолєнції родині отамана та всій українській громаді. Він висловив переконання і тверду віру, що недавні змагання двох братніх сусідніх народів з безбожними ворогами не проминуть марно і ще принесуть свої плоди у формі незалежних держав України та Білорусі.

Під час поминального обіду, який відбувався в приміщеннях Православного Центру в Бавнд Бруку, яким керував красномовний і діловий Петро Байбак, промовляли з глибокою шаною до покійного отамана Тараса Бульби такі особи: військовий отаман з часів Визвольних змагань 1917-1920 років І.М.Лютий-Лютенко, сотник І.Поліщук, Т.Остапчук з Торонто, М.Ящук, Галина Біровець, яка з юнацтва знала покійного отамана, Петро Байбак, О.Калинник, п. Федір Карп'юк з Торонто, представник СВУ Р з Канади та інші.

Останньою з подякою усім присутнім і всім священикам, Владиці Ізяславові проводові Церкви в Банд Бруку промовляла племінниця св.п. Тараса Бульби Марія Лантух. Вона подякувала також Ользі Смородській, як і всій її родині, полковникові І.Виннику й д-рові О.Лащенкові за часті візити до покійного в лікарні, за щире сердечне піклування хворим отаманом; сотникові І.Поліщукові за організацію військового похорону для св.п. отамана, всім побратимам по зброї в присутнім за вияв глибокої любови, пошани та віддання останніх почестей св.п. Тарасові Боровцеві.

Серед присутніх була переведена збірка на видання історичних спогадів отамана Тараса Бульби.

Після молитви всі відспівали „Вічна пам'ять" та „Видиш, брате мій".

С.Кандиба

Чергова втрата для української науки

З Бразилії наспіла вістка, що в місті Куритибі помер недавно професор Михайло Вовк, довголітній професор порівняльного й португальського мовознавства в Федеральному університеті Парани. Народжений у Бразилії в сім'ї українських поселенців містечка Дорізона в Парані, проф. Вовк почав свою мовознавчу кар'єру від української діялектології, опрацьовуючи як тему докторської дисертації говірку українських поселенців Дорізону.

Як на всіх інших теренах українського поселення, так і в Бразилії наукове українознавство, чи так звана українська діяспоріяна, почалася щойно в другому етапі історичного розвитку цього поселення, тобто тоді, коли друга чи третя, ґенерація перших піонерів почала цікавитися наукою, університетами, мистецтвом, музикою. Не інакше було з мовознавством і ономастикою. Щойно після 70 років українського поселення в Бразилії появилася перша наукова праця в цій ділянці, а саме „Етнографічно-мовознавча студія української громади Доризону" в Парані пера проф. Михайла Вовка, в португальській мові, Куритиба 1965.

Як сам наголовок вказує, праця проф. Вовка складається з двох основних частин: етнографічного опису української групи в Дорізоні й мовознавчо-ономастичні аналізи її діялекту, в основі західно-українського (наддністрянського) говору.

В першій частині, що обхоплює три розділи (стор. 1-40), автор описує демографічну ситуацію в Дорізоні, історію українського поселення в цій частині Парани, вияви духової й матеріяльної культури, освітні справи й економічний розвиток українців Дорізону.

В другій частині (стор. 41-68), він аналізує мовну „акультурацію" дорізонської колонії, подає цікаві факти з ділянки фонетики, морфології та синтаксиси, довше зупиняється на лексиці, подаючи найважливіші „бразилізми" в словниковій дорізонських українців, та, вреші, характеризує особове називництво, головно хресні імена, що вживаються між українцями цієї оселі.

Для українців, що проживають на інших континентах і серед інших мовних середовищ, найцікавіші словникові запозики, зумовлені бразилійською дійсністю, зокрема її природою, отже такі як: ерва-мате (рід чаю), піньор (рід сосни), імбуя (рід дерева), мандьока (рід картоплі), таквара, бамбу (бамбус), ментруз (рід зілля), моранґиньо (полуниця) та інші (стор 60). Автор завдав собі труду поділити всі запозики на різні значеневі групи, а теж подати відсоткове відношення різних граматичних категорій; на його думку (стор. 59), між лексикальними запозиками сімдесят відсотків належить до категорії іменників; розмірно багато дієслів приймають українські закінчення й цілу відміну, наприклад, дескаскувати (оббирати, від португальсоко дескаскар), десконтувати (відчислювати, від порт. десконтар), фіскалізувати (пильнувати, порт. фіскалізар), лясувати (закидати аркан, порт. лясар), серкувати (обгороджувати, порт. серкар) та інші (стор. 53).

Як згадано, автор присвячує окрему увагу хресним іменам, що їх уживають дорізонські українці. Зовсім переконливо він ділить їх на дві основні категорії: традиційні імена, такі, як Іван, Василь, Йосиф, Дмитро, Володимир (перейначене на „Владимир", по-португальському Вальдоміро), Ярослав, Мирослав, Станислав (по-португальському Естаніслав) тощо (стор. 65), та „нові" імена, такі як Іво, Жаір, Деляір, Віктор, Невза, Сальва, Олівія, Режіна, Інес тощо (стор. 66). Бразилійському впливові приписує він надавання подвійних імен, наприклад, Карльос Альберто, Жорже Люіс, Іво Клявдіо, Адріяно Павло, Марія Режіна, Марія Терезіня, Марія Розе й інші (стор. 69).

В праці багато цитат-посилань на наукову літературу, самозрозуміло, португальсько-бразилійські мовознавці тут на першому місці, а там цитуються й французькі. Наприкінці праці подана література, в тому й деякі видання з серії „Славістика" з Вінніпегу.

Вцілому праця проф. Вовка — добрий „піонерський" початок у ділянці українсько-бразилійської діялектології. Написана португальською мовою, видана більш як скромно-циклостилевим способом, вона залишилася відомою тільки вузьким колам спеціялістів від „українки бразиляни", а для ширших кіл українських мовознавців в Україні, чи у т.зв. Вільному світі вона майже незнана.

В 1975 р. автор цих рядків одержав один із рідких примірників праці проф. Вовка й вона тепер зберігається в колекції у Національному Архіві в Отаві.

З приводу смерти піонера і бразилійсько - українського мовознавця низько схиляємо голову перед його тінями й хочемо цією дорогою віддати пошану його пам'яті.

В.Й.П.

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

моєї Дорогої і Незабутньої ДРУЖИНИ

бл. п.

БЕРНАДЕТИ ТКАЧУК

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в неділю, 13-го вересня 1981 р., о год. 9-ій рано в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії при 1206 Валей Рд., Мелроз Парк, Філядельфія

Муж — ДМИТРО

В пам'ять Покійної складаю 100.00 дол. на працю Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні.

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА І СИНА

бл. п.

ЗЕНОНА ҐЛУХА

відправиться

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

у вівторок, 15-го вересня 1981 р., о год. 8-ій рано в церкві св. Михаїла в Гартфорді, Конн.

У глибокому смутку:

ТЕРЕСА — дружина
ГАНУСЯ, МАРУСЯ, ПЕТРУСЬ — діти
АННА — мати

ПОДЯКА

17-го липня осиротила нас і 20-го липня 1981 року з церкви Св. Покрови в Клифтоні, Н. Дж., в осередку Св. Апостола Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., була похована

світлої пам'яті

СОФІЯ ЮРЧИНЮК

Ми дякуємо о. Земляченкові за участь в похоронних молитвах і похороні Покійної.

Дякуємо щиро Всім, що дали вінки і квіти до домовини і могили Покійної Софії.

Щиро дякуємо Усім, що усно або писемно співчували нам в нашому горі.

Дякуємо щиро всім тим, що склали на нев'янучий вінок за спокій душі Покійної Софії, на закінчення будови Культурно-Освітнього Центру в Осередку Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Дари принесли 450.00 дол.

В 40-ий день смерти Покійної Софії Юрчинюк 23-го серпня 1981 року була відправлена Панахида.

Ми складаємо щиру подяку усім тим, що прийшли до церкви помолитись за спокій душі її.

Ми дякуємо щиро Церковному хорові церкви Св. Покрови, Хористам і Хористкам за їх чудовий спів Служби Божої і Панахиди за Покійну Софію, а зокрема подяка диригентові Семенові Вожаківському.

Щиро дякуємо Високошановній Голові Сетриства Св. Покрови — пані Марії Войтюк, і сестрам: Гілді Омельяненко, Гані Пасічник, Ніні Вовчанській, Тетяні Реві, та зокрема подяка Афанасію Дзіковському за їх труд, що приготовили обід в пам'ять Покійної.

Щиро дякуємо всім Тим, що прийшли на обід, та взяли участь у збірці пожертв на Культурно-Освітній Центр в Осередку Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Збірка принесла 329.00 дол.

Чоловік — МИКИТА
Сини — МИХАЙЛО і ВОЛОДИМИР
Невістка — МАРІЙКА
Внука — ЛЯРИСА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого Незабутнього МУЖА

св. п.

ПЕТРА САМОЙЛОВА

Полковника Армії УНР

в неділю, 13-го вересня 1981 р.

буде відправлена

ПАНАХИДА

за спокій Його Душі

після Служби Божої,

в українській православній церкві-катедрі св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.

160-170 Вест 82-га вулиця

МАРІЯ САМОЙЛОВА з Родиною

В СІМНАДЦЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА

бл. п.

СТЕПАНА ОЛЕКСЮКА

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в неділю, 13-го вересня 1981 р., о год. 10:30 рано в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії при 1206 Валей Рд., Мелроз Парк, Філядельфія

Дружина — ПАРАСКЕВІЯ

В пам'ять Покійного складаю скромний даток 50.00 дол. на українських інвалідів Визвольних Змагань.

У глибокому смутку, ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в середу, 2-го вересня 1981 р. по довгій недузі, на 61-му році життя, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ГЕРОНІМ ШТОГРИН

народжений в Харкові, Україна.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 4-го вересня 1981 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевиків, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН в суботу, 5-го вересня 1981 р., о год. 8:30 ранку, з того ж заведення до церкви Царя Христа, а опісля на цвинтар Факс Чейс, Па.

Горем прибиті:

дружина — ЮЛІЯ з дому АНТИПЕНКО
дочка — АННА АЛИФ з чоловіком ДЕЙВІДОМ
внука — КАРЛІ
син — ВОЛОДИМИР
і дальша Родина в Україні

Ділимося сумною вісткою з усіми Прихильниками Українського Шкільництва та Українською Громадою, що 21-го серпня 1981 року в Дітройті, Миш., відійшов у Вічність

бл. п.

Д-р ОСИП ЕРМІЛЬ БОЙЧУК

визначний рідношкільний діяч, довголітній член Управи Централі Опікунів Шкіл Українознавства, видатний Пластовий діяч і громадянин.

Опечаленому Синові з Дружиною й Родині, складаємо вислови глибокого співчуття.

Управа Шкільної Ради

Репрезентаційне ...

(Продовження зі стор. 2)

гайскул, а на 18-му осягає бакалаврат з музики та виступає у низці піяністичних конкурсів, отримуючи без важливої і всесильної протекції, перші чи одні з перших нагород, то для таких особливо талановитих існує в англосаксському світі назва „чайлд продиджі", чи в музичному популярно, з німецького, „вундеркінд". Так зрештою називає її і славнозвісний, англійський журнал: „Грамофон". Але з обурливістю треба відмітити, що цей же журнал, в статті про нашу піяністку, мішає українське з російським.

Успішні виступи Лідії Артимів з відомими симфонічними оркестрами Бостону, Клівленду, Ню Йорку (філармонія), Вашінгтону, Сан-Франсіско, Дітройту, Пітсбургу, Сіетл й інших, свідчать пророчисто про незвичайний талант молодої піяністки. В Европі вона хизується своєю мистецькою досконалістю при акомпаньяменті філармонії столиці Фінляндії Гельсінки, Філармонії Мюнхену, а в Англії, Шкотської національної оркестри та Бі-Бі-Сі північної симфонії Манчестеру.

Крім власного концерту в Ню Йорку для американської публіки (українців було там кількоро), відбуває вона теж концертове турне самостійних концертів в Англії, Швайцарії, Італії, в Римі, де вона мала честь познайомитись і з нашим Патріярхом, в Міляно та в Німеччині. Має вона вже контракти кілька років наперед з визначними оркестрами Европи, головно Німеччини. До Англії повертає в листопаді ц. р., грати „2-ий концерт" С. Рахманінова зі Шкотською національною і Бі-Бі-Сі північною оркестрою.

По її першім концерті в лондонській Вигмор гол 1979 року, писала строга англійська критика: „Вона виявила себе, як замітна, молода піяністка, вже самої першої величини" („Файненшел Таймс"). „Ню Йорк Таймс", по тутешнім концерті тогож року, зве її „львицею клявіятури" і „величезним талантом", а „Дейлі Нюз" згадує про її українське походження.

Тому не диво, що лондонська фірма платівок „Чендоз" (Chandos records LTD) зацікавилась нашою молодою піяністкою і заанґажувала її, щоб награти першу платівку-дебют. І тут зразу вона виявила взірцевий, музично-стильовий підхід до побудови програми на цю платівку. Вибрала бо славнозвісні „Варіяції" 4-ох геніїв: Гайдна, ф-моль, Моцартові на тему Глюка, Бетговена, ф-дур, тв. 34 та Мендельсонові карколомні: „Поважні варіяції", де-моль, тв. 54. (За тиждень-два, буде в ЗСА і її друга платівка в розпродажі з композиціями Шумана).

Перша її платівка появилась 1980 року в люксусовому виданні, в формі альбома, з портретом мисткині і з її коротким життєписом та поясненням до виконуваних творів. Про цю платівку писав англійський, згаданий журнал „Ґрамофон": „Не кожному молодому артистові дане є одружіння зі звуком і почуванням і переданням, як це вона чинить; в сумі, вона видається мені вийнятковою. А „Гай-Фай Нюз енд Рекорд Рев'ю", якби продовжував: „Запевнення майбутности для панни Артимів є так ясне, як її теперішні осяги є подивугідні".

З немалою прикрістю треба ствердити, що цю платівку не так легко дістати в Ню Йорку, а на провінції, гадаємо, буде може ще тяжче. В Ню Йорку можна знайти її в книгарні „Барнс енд Нобел" та в крамниці платівок „Кінґ Карол", при 42-ій вул. Ціна досить висока, бо понад 10 дол. Проте ця платівка хіба варта і двічі стільки.

Радіючи такими успіхами, в кожного з нас вирине запит: „А коли ж почуємо платівку Л. Артимів і з українською музикою?" Розмовляючи з нею, вперше в житті (телефонічно), автор цих рядків мусить заявити, що це ще, мабуть, не буде зараз. Бо вона, в першій мірі, хоче діпняти самих вершин успіху, світового признання і закріплення його, а щойно тоді забратися до української музики. Отже, приблизно за кілька літ. Не можна сперечатись, що в цьому замірі є більше логіки, як національної повинности, однак виглядає, що наша громада мусить ще досить довго чекати на українську платівку у виконанні Л. Артимів.

Щодо самої гри нашої піяністки на першій платівці, то вона без усякого сумніву, представляється, як досягнення найвищої кляси. Скільки ви цю платівку і не грали б, вона вам ніколи не знудиться, бо музика у виконанні Артимів є завжди надзвичайно цікава, свіжа і магічно чаруюча. Беручи під увагу молоденький вік віртуозки, ви крім прекрасної техніки гри, подивляєте щось далеко вагоміше у відтворчому мистецтві, а саме глибину і всесторонність її інтерпретації. Палітра її кольорування тонів і фраз є вийнятковою, діяпазон її технічної стихійности є подивугідний, а заглиблення в істоту композиції і спроможність пережиття виконуваної музики є в неї захоплююча. Слухаючи її одухотворюючої гри, у дві речі особливо важко повірити: поперше, що ця дрібненька і невеличка особа має у своїй грі такий могутній, а рівночасно чудовий своєю красою, мужеської сили удар, і подруге, що це дійсно наше, українське дівча своєю безперебійною працею і спосібностями, дійшло вже до таких висот піяністичного мистецтва.

Попавши під чар її тонів, ви зовсім забуваєте, що це не молодий Рубінштайн чи Алісія де Ляррочa (найкраща піяністка сьогодення, еспанка)), а власне грає тільки українка, Лідія Артимів.

Теодор Терен-Юськів

Відбувся вишкіл...

(Закінчення зі стор. 1)

ні, змагалися у грах і почули розповідь про молодого хлопця, який віддав своє життя батьківщині.

Також переведено вечір, присвячений журналові новацтва „Готуйсь!"; видано 30-сторінкову газетку, головними редакторами якої були Оксана Правак і Адріян Пенцак.

В другому тижні учасники написали тримісячні пляни праці власних роїв, програмку вогника, прогулянки і новацького змагу.

Учасників точковано у понад 20 категоріях: українська мова (не тільки як добре знають її, але — чи старалися говорити виключно по-українському), пластова постава, ініціятива, писання сходин, розповіді, переведення ігор тощо.

Перші три місця у точкуванні здобули: перше — Андріяна Гаврилюк (Вашінґтон) і Ксеня Зелик (Ню Йорк); друге місце — Ірка Білик і Христя Санторе (обидві з Філядельфії), а третє місце — Тамара Ставнича (Вашінґтон).

На вишкіл прибули також пл. сен. Стаха Гойдиш, голова Крайової Пластової Старшини і довголітня виховниця новацтва, яка приїхала на відкриття та мала кілька ґутірок; ст. пл. Христя Богачевська, крайова референтка Новацького Вишколу, яка була в першому тижні вишколу, і пл. сен. Микола Ставничий, заступник голови Головної Пластової Булави, який привітав учасників при кінці вишколу і побажав якнайкращих успіхів у майбутній праці з новацтвом.

Учасниця вишколу Наталка Бендюк з Балтимору сказала: „Бути доброю виховницею вимагає багато праці, але цей вишкіл доказав нам, що, якщо маємо охоту, можемо стати зразковими виховниками, треба лише зосередитись і справді попрацювати".

Терористична група...

(Продовження зі стор. 1)

кий уряд канцлера Гельмута Шмідта не видав свого комунікату, ані не засудив терористів. Тим більше, що в наслідок вибуху бомби були поранені понад 15 людей, здебільшого військових, в тому один генерал і один високий старшина.

Партія християнських демократів розпочала дебату в парляменті про цю справу й засудили соціялістів за їхнє поступування у відношенні до німецького союзника. Християнські демократи звернули увагу на наслідки такого поступування, на зростаючі розходження й відчуження між ЗСА і Західньою Німеччиною та на зростаючі публічні вимоги серед суспільства в ЗСА до мінімуму зменшити кількість американських військ у Західній Німеччині або навіть відкликати їх зовсім.

Як і попередні акції тієї терористичної групи, особливо ще за життя її керівників Бадера і Майнгоф, які наложили на себе руку в тюрмі, так і цю було виконано прецизно, взагалі не рахуючись із людськими жертвами, які вона спричинить.

Німецька преса пояснює це тією самою жорстокістю, яка проявлялася в частині німецьких людей у концентраційних таборах та взагалі в акціях СС-ів і різних партійних діячів, для яких нелюдяність і жорстокість були високими прикметами.